

Liite 1

Vesihuoltolaitosten ja erillisinä organisaatioina toimivien jätevedenpuhdistamojen toimenpiteet ja niiden mittaaminen

1. Vesihuoltolaitokset ja erillisinä organisaatioina toimivat jätevedenpuhdistamot valitsevat sitouukseensa seuraavista toimenpiteistä a-j **vähintään neljä (4) toimenpidettä**. Toimenpiteet tulee valita sitoumukselle esitetyn aakkosjärjestyksen mukaisessa järjestyksessä.

Lisäksi sitoumukselle voi luoda uusia omia toimenpiteitä mittareineen.

2. **Jokaiselle toimenpiteistä a-j valitulle toimenpiteelle tulee valita listalta kaikki tarjolla olevat mittarit**. Mittarit tulee valita sitoumukselle esitetyn numerojärjestyksen mukaisessa järjestyksessä. Valituille tai itse luoduille toimenpiteille on mahdollista luoda omia mittareita, mutta **itse luotu mittari riittää toimenpiteen ainoaksi mittariksi vain, kun se liittyy itse luotuun toimenpiteeseen**. Jos kyseessä on määrällinen mittari, vesihuoltolaitoksen tai jätevedenpuhdistamon tulee ilmoittaa sille lähtötaso ja tavoitetaso mittaria luotaessa. Tavoitetasot asetetaan aina sitoumuksen loppuun, vuoden 2027 loppuun asti.

Mittareita valittaessa on tärkeää huomioida, että kaikki sitoumuksessa valitut ja myöhemmin sitoumussivustolla raportoitavat mittarit ovat julkisia.

Toimenpide: vesihuoltolaitos / jätevedenpuhdistamo	Mittarit:	Tarkennus mittariin liittyen	Mahdolliset raportoinnissa pyydyttävät lisätiedot
a. asettaa toiminnalleen omia tavoitteita yhdyskuntien jätevesien käsittelemisestä ympäristöön aiheutuvan ravinteiden kuormituksen vähentämiseksi	a1 Toiminnalle on asetettu määrällisiä tavoitteita yhdyskuntien jätevesien käsittelemisestä ympäristöön aiheutuvan ravinteiden kuormituksen vähentämiseksi (toteutunut/ei toteutunut)	<i>Kun laitokselta pääsee tietty kuorma [kg/a] tyyppä ja/tai fosforia vesistöön (=lähtötaso), niin laitos asettaa määrällisen tavoitteen esim. [kg/a] tai [vähemmän %] tyyppä ja/tai fosforin kuorman vähentämiseksi (=tavoitetaso). Tavoitteen asettaminen riittää, tavoitteen saavuttamista ei kontrolloida.</i>	Laitos kertoo tarkemmin asettamansa määrälliset ja laadulliset tavoitteet. Laitos voi myös yksilöidä, mitä ravinteita tavoitteet koskevat.
	a2 Toiminnalle on asetettu laadullisia tavoitteita yhdyskuntien jätevesien käsittelemisestä ympäristöön aiheutuvan ravinteiden kuormituksen vähentämiseksi (toteutunut/ei toteutunut)	<i>Kun laitoksen lähtevässä vedessä on tietty pitoisuus [mg/l] tyyppä ja fosforia (=lähtötaso), niin laitos asettaa laadullisen tavoitteen esim. [mg/l] tai [vähemmän-%] tyyppä ja fosforin pitoisuuksien pienentämiseksi (=tavoitetaso). Tavoitteen asettaminen riittää, tavoitteen saavuttamista ei kontrolloida.</i>	
b. asettaa toiminnalleen omia tavoitteita yhdyskuntien jätevesien käsittelemisestä ympäristöön aiheutuvan haitallisten aineiden kuormituksen vähentämiseksi	b1 Toiminnalle on asetettu määrällisiä tavoitteita yhdyskuntien jätevesien käsittelemisestä ympäristöön aiheutuvan haitallisten aineiden kuormituksen vähentämiseksi (toteutunut/ei toteutunut)	<i>Kun laitokselta pääsee tietty kuorma [kg/a] haitallisia aineita vesistöön (=lähtötaso), niin laitos asettaa määrällisen tavoitteen esim. [kg/a] tai [vähemmän %] haitallisten aineiden kuorman vähentämiseksi (=tavoitetaso). Voi olla yksi indikaattoriaine tai useiden aineiden summa. Tavoitteen asettaminen riittää, tavoitteen saavuttamista ei kontrolloida.</i>	Laitos kertoo tarkemmin asettamansa määrälliset ja laadulliset tavoitteet. Laitos voi myös yksilöidä, mitä haitallisia aineita tavoitteet koskevat.

	b2 Toiminnalle on asetettu laadullisia tavoitteita yhdyskuntien jätevesien käsittelystä ympäristöön aiheutuvan haitallisten aineiden kuormituksen vähentämiseksi (toteutunut/ei toteutunut)	<i>Kun laitoksen lähtevässä vedessä on tietty pitoisuus [mg/l] haitallisia aineita (=lähtötaso), niin laitos asettaa laadullisen tavoitteen esim. [mg/l] tai [vähennemä-%] haitallisten aineiden pitoisuuksien pienentämiseksi (=tavoitetaso). Voi olla yksi indikaattoriaine tai useiden aineiden summa. Tavoitteen asettaminen riittää, tavoitteen saavuttamista ei kontrolloida.</i>	
c. kehittää omaa toimintaansa ravinteiden poiston tehostamiseksi	c1 On tehnyt toimenpiteitä ravinteiden poiston tehostamiseksi (toteutunut/ei toteutunut)	<i>Tehdyt ravinteiden (fosforin ja/tai typen) poiston tehostamisen toimet ovat olleet pysyväisluonteisia ja ne ovat esim. saattaneet edellyttää investointeja.</i>	Laitos kertoo, millaisia toimenpiteitä laitoksella on tehty. Onko toimenpiteiden seurauksena ravinteiden poisto tehostunut?
	c2 On kehittänyt ravinteiden poiston toimintaa (toteutunut/ei toteutunut)	<i>Tehdyt ravinteiden (fosforin ja/tai typen) poiston tehostamisen toimet ovat olleet tutkimus-, selvitys- ja kokeiluluonteisia, joiden pysyvyydestä ei vielä ole varmuutta.</i>	
d. kehittää omaa toimintaansa ravinteiden kierrättämisen tehostamiseksi	d1 On tehnyt toimenpiteitä ravinteiden kierrättämisen tehostamiseksi (toteutunut/ei toteutunut)	<i>Tehdyt ravinteiden (fosforin ja/tai typen) kierrättämisen tehostamisen toimet ovat olleet pysyväisluonteisia ja ne ovat esim. saattaneet edellyttää investointeja.</i>	Laitos kertoo, millaisia toimenpiteitä laitoksella on tehty ja miten ravinteiden kierrätystä on tehostettu?
	d2 On kehittänyt ravinteiden kierrätyksen toimintaa (toteutunut/ei toteutunut)	<i>Tehdyt ravinteiden (fosforin ja/tai typen) kierrättämisen tehostamisen toimet ovat olleet tutkimus-, selvitys- ja kokeiluluonteisia, joiden pysyvyydestä ei vielä ole varmuutta.</i>	

<p>e. vähentää päästöjään verkostojen hallintaan, saneeraukseen, vuotovesiin ja ylivuotoihin keskittyvillä hankkeilla</p>	<p>e1 On toteuttanut verkostojen hallintaan, saneerauksiin, vuotovesiin tai ylivuotoihin keskittyviä hankkeita (toteutunut/ei toteutunut)</p>	<p><i>Verkostojen hallintaan, saneerauksiin, vuotovesiin tai ylivuotoihin tehdyt toimet ovat olleet pysyväisluonteisia ja ne ovat esim. saattaneet edellyttää investointeja.</i></p>	<p>Laitos kertoo toteuttamistaan hankkeista lyhyesti.</p>
<p>f. kehittää omaa toimintaansa viemäriylivuotojen vähentämiseksi</p>	<p>f1 On toteuttanut viemäriylivuotojen vähentämiseen tähtäviä toimia (toteutunut/ei toteutunut)</p>	<p><i>Viemäriylivuotojen vähentämiseen tähtäävät toimet ovat olleet tutkimus-, selvitys- ja kokeiluluonteisia, joiden pysyvyydestä ei vielä ole varmuutta.</i></p>	<p>Laitos kertoo, mitä toimia ylivuotojen vähentämiseksi on tehty.</p>
<p>g. edistää omalla toiminnallaan riskien hallintaa ja uusien hyvien käytäntöjen käyttöönottoa organisaatiossaan ja jakamista toimialalla</p>	<p>g1 On toteuttanut riskien hallintaa edistäviä toimenpiteitä organisaatiossaan (toteutunut/ei toteutunut)</p>		<p>Laitos kertoo, millaisia riskien hallinnan toimia on edistetty, mitä uusia hyviä käytänteitä on otettu käyttöön ja miten tietoa on jaettu toimialalla?</p>
<p>g2 On toteuttanut uusien hyvien käytäntöjen käyttöönottoa edistäviä toimenpiteitä organisaatiossaan (toteutunut/ei toteutunut)</p>			
<p>g3 On jakanut toimialalla riskien hallintaa ja uusien hyvien käytäntöjen käyttöönottoa edistäviä toimenpiteitä (toteutunut/ei toteutunut)</p>			

h. tuottaa ja jakaa uutta tietoa haitallisten aineiden esiintymisestä jätevesissä, haitallisten aineiden päästölähteistä jätevesiin sekä haitallisten aineiden käytön vähentämisestä päästölähteellä	h1 On tuottanut uutta tietoa haitallisten aineiden esiintymisestä jätevesissä, haitallisten aineiden päästölähteistä jätevesiin tai haitallisten aineiden käytön vähentämisestä päästölähteellä (toteutunut/ei toteutunut)		Laitos kirjaa, millaista tietoa on tuottanut ja jakanut.
	h2 On jakanut uutta tietoa haitallisten aineiden esiintymisestä jätevesissä, haitallisten aineiden päästölähteistä jätevesiin tai haitallisten aineiden käytön vähentämisestä päästölähteellä (toteutunut/ei toteutunut)		
i. lisää tietoisuutta haitallisten aineiden käytöstä viemäröintialueella esimerkiksi tiedotuskampanjoilla	i1 On lisännyt tietoisuutta haitallisten aineiden käytöstä viemäröintialueella (toteutunut/ei toteutunut)		Laitos kertoo, millaisin toimin tietoisuutta on lisätty.
j. kehittää hulevesien hallinnan käytäntöjä yhteistyössä kaupunkien ja kuntien kanssa	j1 On kehittänyt hulevesien hallinnan käytäntöjä yhteistyössä kaupunkien ja kuntien kanssa (toteutunut/ei toteutunut)		Laitos kertoo, miten käytäntöjä on kehitetty tai mitä toimia on tehty.